

Szent Korona Rádió

Szász történész harcol az oláh történelemhamisítás ellen

A felbecsülhetetlen értékű Regesta Brassoviae (1358—1433) megmentésének ügyében keres segítő kezét Diana Krausser.

A Háromszék napilap munkatársának segítségét kérte egy hatvan év körüli, történész végzettségű brassói szász kutató annak a Regesta Brassoviae megmentésének ügyében, amely a szász mellett rengeteg székely utalást is tartalmaz. A latin nyelvű dokumentumok többsége a Hunyadiak idejéből származik.

Az a jegyzék, illetve azok a levelek, melyekhez riportalanyunk hozzájutott, megerősítette azt a hivatalos román történetírás által legjobb esetben elhallgatott következtetést, hogy a város a késő-középkori magyar királyság egyik legfontosabb védelmi láncszeme volt, igazi stratégiai pont. A történész végzettségű, hatvan év körüli hölgy szerint maga a hírhedt Drakula vajda sem annyira „román”, mint amennyire ma beállítják.

A beszélgetés előkészítése során aztán hamar kiderült, hogy a dokumentumok ügyében aligha lehet valamit tenni. Hiszen azok — a törvény szerint — a román állam tulajdonát képezik, még egy olyan intézmény, mint a Székely Nemzeti Múzeum sem veheti gondozásba. Csakis az állami levéltár. Márpedig — állítja a brassói történész — a román államnak épp az az érdeke, hogy ezek a dokumentumok megsemmisüljenek. (Aki elrugaszkodottnak tekint egy ilyen véleményt, elég, ha a múlt századi történelemhamisítások sorára gondol.)

A Diana Krausserrel folytatott beszélgetésem aztán — mintegy megszemélyesítve az általa felvázoltakat — családja története révén engedett egy résnyi betekintést Közép-Európa egyik legérdekesebb városának, az itt lakó közösségek, népek sorsának alakulásába. Betekintést a szászok alapította és lakta város történelmébe, s egy kicsit a saját történelmünkbe is.

A vallomás töredezetten, de mégis jellemző képet mutat arról a folyamatról, amely átrajzolta Brassó történelmét, megmutatva azt az asszimilációs nyomást, amely napjainkban is úthengerként, könyörtelenül tapos a múltba és jelenbe. Maga a beszélgetés körülménye is jellemző: a vár közvetlen szomszédságában lévő, tipikus szász porta kapuján nem léphettem be, a beszélgetést egy közeli vendéglőben rögzítettem. Lehet ez bizalmatlanság is, ám sokkal inkább a kétségbeesés leplezése. Hiszen néhány elejtett szóból a majdnem végletes anyagi és emberi körülmény is felsejlett, az egyedül, munka nélkül tengődő történész többfrontos küzdelme, amely szakmai és emberi szempontból is a perifériára szorulást eredményezte.

Telekkönyv és történelem

A család telekkönyve 1853-ig vezet vissza a rögzített adatokat, amikor egy bizonyos Barát Jakab neve megjelenik az iratokban — magyarázza Krausser asszony, aki az 1225-ben a teuton lovagok által ide telepített barátoktól származtatja a nevet, hiszen a szász kódexben (Codex saxon) is világosan írja, hogy a város tulajdonképpen a kolostor köré épült. A ma ortodox Szent Miklós-bazilika pedig cisztercita alapítású templom.

— Romanovissima latinul annyit jelent, hogy az utolsó Róma határa, s mert a

mostani történészek nem ismerik a latin nyelvet, és mert érdekük is, ennek a kifejezésnek az eredetét is valahol az Urálban keresik. Napjainkban is, de régebben a Pruton túli népeesség nem Suceavába vagy Iasiába ment, hanem ide jött, mert tudta, hogy itt valamit el kell foglalni. Mert ez egy katonailag fontos város volt, a Székelyföldtől egészen Fogarasig a magyar királyság védőfala, ha ezt beveszik, elesik az egész királyság. Ami, sajnos, be is következett.

Most mit mondanak a híres történészek, hogy itt, Brassóban az akkori lakosság várta, hogy a tatárok a lakásaikra törjenek. Teljesen hamis. A hegyeken túli részek úgynevezett ütközőzónák voltak, a székelyek például az egész moldvai határt védtek, ha valamelyik keleti törzs átlépte a Prutot, az egész Székelyföldön riadót fújtak. Vagy éppen a délről támadó török seregek feltartóztatására a Duna vonala és a Kárpátok közötti ütközőzóna volt a legalkalmasabb.

Az egyik nagyszülő részéről interjúalanyom magyar származású, nagyanyja, Keresztes Marcella 1885-ben született Brassóban a Podrágu részen, és a család a nagybácsi, Notár József házában — aki, mai szóval élve, amatőr történész, de foglalkozására nézve jegyző volt — felbecsülhetetlen történelmi értéket gyűjtött össze. Ugyanakkor a nagymama már gyermekkorában, a millennium tájékán angol turistákat vezetett a városban, ismertette a turistákkal Drakula legendáját.

— De úgy mondta, hogy Dragkulya, s mióta tanulmányozom a Hunyadiak történelmét, minden korabeli latin nyelvű dokumentumban — és nagyon sok van ilyen — szinte mindenhol így szerepel a neve: Wladislaus Dragkulya.

Krausser asszony történészként aggódik a hiteles történelmi dokumentumok megsemmisítése miatt. Meséli, hogy a Szent Miklós, immár ortodox templomban egyetemista korában a saját szemével látta, milyen mostohán bánnak a középkori dokumentumokkal. A felbecsülhetetlen értékű archív anyagot porban, mocsokban tartották, és egyenesen tiltották a gondozását. De szerinte Brassóból a történelmi dokumentumok elhordása ma sem szűnt meg.

A múlt bizonyítékainak megsemmisítése

Krausser asszony a legveszélyeztetettebbnek a Regesta Brassoviae-t tartja, amely tulajdonképpen egy gyűjtemény, azt a mintegy négyezer levelet tartalmazza, amelyeket a Hunyadiak, de még előttük Zsigmond király írt és küldött Brassó városának. Mintegy száz év alatt tehát olyan fontosságot tulajdonítottak a városnak, hogy ezresével küldték a pecsétetes, hivatalos leveleket. A latin nyelvű dokumentumokat később első sorban németre fordították le, és különböző, sokszor magángyűjteményekben őrizték.

— Trianon után tőlünk is, de máshonnan is összeszedték, az akkor használaton kívüli várbástyába vitték, aztán ki tudja, hová — mondja a történész, aki szerint a brassói levéltárban még fellelhető néhány belőlük, de rengeteg elveszett vagy megsemmisült, vagy eredeti tartalmuktól eltérően értelmezve állították ki. Most azért aggódik, hogy ami maradt, annak is lába kel vagy megsemmisül.

Nincs helyünk a meghamisított történelemben

— Van egy tervem, egy idegenvezető-csoportot szeretnék létrehozni, akik a turistáknak az igazi brassói múltat mutatnák be. Nem úgy, mint a Pruton túlról idehozott apácák, akiket egy kreált történelem bemutatására okítanak ki. Hallottam is nemegyszer, amikor a Szent Miklós-templom kötelékében élő apácák magyarázzák a külföldi turistáknak a meghamisított történelmet, amelyben sem a

szászoknak, sem a székelyeknek nincs helyük, nincs szó a katona népekrol, csak az ortodoxiarol.

Diana Kraussert különösen a Hunyadiak és Vlad Dragkulya dokumentumai érdeklik. Részletesen mesél a mostanában Vlad Tsepesnek is nevezett levelekról. Tizenöt levélrol van tudomása, mert sokat elvittek Bukarestbe, s azok végérvényesen elvesztek.

— Hogy csak egy példát mondjak, nemrég a sajtóban is megjelent, hogy egy itteni történész Párizsban középkori pecsétkiállítást szervezett. Lovagpecséteknek állították be, természetesen, románnak, holott én nem tudok Kárpátokon túli lovagokról. S ami még szembeötlobb: a középkorban az ilyen pecsétek csakis a levéllel, okirattal közösen születtek. A pecsétnek ugye hivatalosító, lezáró szerepe volt. Ha a pecsét külön van, azt jelenti, hogy lelopták valamilyen régi dokumentumról, s minden bizonnyal meg is semmisítették azt.

Egy kis történelem

— Nagyanyámtól tudom, hogy a Vlad Tsepesrol fellelhető legrégebbi szobor itt van a városban, a Szent György-templomnál, amit egyébként régebben a székely hadak templomának hívtak (az 1400-as években alapították, ide csak a székely hadosztályok járhattak). De miért Szent György? A középkori ikonográfiában Szent Györgyöt VLAD névvel illették, vagyis — latin betűszóval — az a férfi, aki megtámadta a sárkányt (Dragon). A Vlad név tehát aligha létezett, a csatába induló vezért jelölhették így. Ebbről a leghírhedtebb román történelmi hőst faragni csakis tudatos történelemhamisítással lehet. A hatvanas évek elején nagyanyám úgy mutatta meg a Vlad Tsepes szobrát, mint aki a székelyek vezére volt. Erre utal az is, hogy amikor a töröcsvári erődítmény ura volt, ezt a tisztséget csakis a székelyek ispánja tölthette be, aki egyben Erdély fejedelme is volt.

Megkérdezésem nélkül

— Diana Krausser névváltozásai regénybe illoék. Szász nevét ma sem használhatja hivatalosan, hiszen édesanyja második férje, aki Bukarest mellorol származott, hatévesen tudta nélkül Ionra változtatta. A középiskolában aztán Ioniu lett a vezetékneve.

Egész életemet terror alatt éltem, később férjhez sem tudtam menni. Gyakorlatilag azt a terrort, amit az egész ország népe elszenvedett, azt nekem fiatalon a saját otthonomban kellett megtapasztalnom. Nagyon szerencsétlen életem volt, nem is nagyon szeretek rá emlékezni, de elfeledni sem tudom. És nem is szabad, mert könnyen megismétloédhet. Valójában mostanra sem változott sokat a helyzet. 2000-ben, amikor kértem a német nevem hivatalosítását, elutasítottak.

Egy gonosz elme

— Én azért harcolok, hogy amit Brassótól elvettek, az kerüljön vissza. Nem hiszem, hogy a Nürnberg város értékeit, csak azért mert főváros, Berlinbe vitték volna. A térhódítás ma sem szünetel, az utóbbi évek legnagyobb szerencsétlenségének tartom, hogy nem lehetett leállítani azt a kulturális rombolást, amely egy közösség térvésztesését okozza. A múlt eltörlését. Gyakorlatilag az egykori brassói, erdélyi közösség eltávolítása folytatódik, és egy másik népességet helyeznek föléje. Ez úgy az 1800-as évek elején kezdődött, akkor demográfiai okai voltak elsősorban. A kommunizmus pedig mintegy betetőzte ezt a kulturális genocidiumot, mintha egy gonosz elme épp azért találta volna ki, hogy Európa

legfejlettebb térségét szétrombolja. Közép-Európában ugyanis a civilizáció magját a magyar és a lengyel királyság képezte, az akkor jóval fejletlenebb Nyugatnak érdeke volt legyőzni. De én hiszek abban, hogy a történelem kijavítja tévedéseit, az igazi kultúra győzni fog.

(Ferencz Csaba,Háromszék)